

обладать деловыми качествами, быть сильной личностью, постоянно учиться, овладевать новыми знаниями в сфере экономики, политики, бизнеса.

Необходимо учитывать, что внедрение инноваций нанотехнологий приносит предпринимателю наибольший экономический успех, поэтому основным направлением в развитии, например производственного бизнеса является модернизация.

Наиболее эффективные хозяйственные системы построены с использованием научных разработок, новейших технологий и др.

Концепция научно-технологического и инновационного развития Украины направлена на эффективное использование научного потенциала страны. И одним из главных направлений поддержки в сфере научного развития и, в частности, в предпринимательстве является подготовка квалифицированных кадров, которые реализуют высокорентабельные инновационно-инвестиционные проекты могут обеспечить скорейшую отдачу. На современном этапе развития инновационной сферы формируется инновационное предпринимательство – одно из новых направлений малого бизнеса.

Поэтому подготовка, переподготовка кадров, повышение их квалификации будут способствовать социально-экономическому возрождению страны.

ДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Лайко О.О., аспірант,
Національний університет біоресурсів
та природокористування України*

Міжнародна конкуренція, поширення іноземних товарів на українському ринку, зниження конкурентоспроможності продукції вітчизняного виробництва, зумовлюють розгляд стратегічного планування, як першочергової управлінської проблеми, вирішення якої забезпечить виживання сільськогосподарських підприємств в

* Науковий керівник – Єрмаков О.Ю., д.е.н., професор

економічному середовищі. Розроблення стратегій діяльності - один із способів забезпечити виживання і ефективне функціонування підприємствам аграрного сектору в агресивному конкурентному середовищі.

Для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських підприємств та досягнення ефективного його функціонування необхідно застосовувати підходи стратегічного планування. Різноманітність трактування стратегічного планування, призводить до відсутності єдиного та однозначного тлумачення даного поняття. Дослідивши змістовність поняття робимо висновок, що стратегічне планування – це набір дій і рішень керівництва підприємства, які спрямовані на розробку специфічних стратегічних планів, які спрямовані на досягнення поставлених цілей та місії підприємства. Стратегічне планування базується на основі взаємозв'язку зовнішніх та внутрішніх економічних процесів. Перш за все стратегія підприємства ідентифікує головні напрямки розвитку та встановлює основні цілі, які направлені на загальну стратегію розвитку в цілому, шляхом координації усіх підрозділів.

Метою кожного суб'єкта аграрного сектору, що функціонує у ринкових умовах – це забезпечення виживання та розвитку підприємства. Для досягнення даної мети, сільськогосподарське підприємство потребує створення конкурентних переваг та їх реалізації, що можливе лише при розробці ефективних стратегій розвитку. Отже, одним з ключових етапів стратегічного планування є розробка та реалізація стратегій. Варто, зауважити, що підприємству необхідно ув'язати загальну стратегію в цілому та розробити єдиний план розвитку, якому будуть слідувати усі логічні підрозділи господарської одиниці. Кожне аграрне підприємство здійснює власний стратегічний вибір, враховуючи свої можливості, загрози, слабкі та сильні сторони. Таким чином не можливо розробити загальну стратегію для всіх господарств на ринку.

Місією сільськогосподарських підприємств є забезпечення продовольчої потреби країни якісною сільськогосподарською продукцією по конкурентноздатній ціні та отримати прибуток, який забезпечить підприємству розширене відтворення. Слабкий та нестабільний фінансовий стан більшості аграрних підприємств робить досягнення даної мети можливим у довгостроковій перспективі або взагалі неможливим.

Досліджуючи еволюцію поняття «стратегія», робимо висновки, що в науковій літературі відсутнє його узагальнене визначення. Пропонуємо трактувати поняття «стратегія», як набір заходів по

визначенню місії, завдань та способів їх досягнення, урахуваючи можливості господарського суб'єкту.

У науковій літературі виокремлюють три основних види стратегій розвитку підприємства: стратегія зростання (розвитку), стратегія стабілізації (сталості), стратегія виживання (скорочення). Кожний з видів стратегій повинен бути повністю обґрунтований специфікою виробництва.

Стратегію зростання обирають сільськогосподарські підприємства, які функціонують у динамічних галузях з швидкозмінною технологією. Господарський суб'єкт намагається застосувати свої сильні сторони та можливості зовнішнього середовища. За мету ставиться збільшення обсягів продажу та підвищення ефективності виробництва, а також значну увагу акцентують на шляхи виходу та захоплення нових ринків.

Стратегії зростання передбачають розширення підприємства через концентрацію, інтеграцію чи диверсифікацію.

Стратегія розвитку повинна стати пріоритетною для суб'єктів господарювання, адже саме вона здатна забезпечити його конкурентоспроможність. Підприємство може зростати в результаті збільшення масштабів своєї поточної діяльності; запровадження нових напрямків роботи або розширення технологічних можливостей; розширення групи споживачів.

Стратегії розвитку для сільськогосподарських підприємств здійснюються через такі способи як збільшення їх розмірів, застосування сучасних підходів керування, поглинання конкуруючих підприємств, злитті та створення спільних підприємств. Для забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств стратегія зростання має стати пріоритетною при плануванні діяльності.

Слід зазначити, що лише збільшення розміру підприємства не приведе до розвитку сільськогосподарського підприємства. При цьому необхідно розробити стратегічний набір, який буде узгоджений з специфікою діяльності та розвитку підприємства.

Стратегія стабілізації характерна сільськогосподарським підприємствам, які зосереджені на вже існуючих видах діяльності та спрямовують усі сили на їх підтримку. Вище зазначена стратегія характерна для підприємств, які функціонують у сформованих галузях із застосуванням стабільної технології. Обираючи стратегію стабільності господарські суб'єкти можуть не змінювати напрям своєї діяльності та залишатися на стабільному рівні прибутковості або можуть обрати напрям діяльності, метою якого буде отримання

більшого прибутку. Але в останньому випадку не виключено, що аграрному підприємству слід буде відмовитися від не прибуткових галузей, що вплине на соціальну та економічну перспективу такого підприємства.

Стратегію виживання, а також в економічній літературі її називають стратегією скорочення, аграрні підприємства обирають в умовах тяжкої кризи, інфляції та загальної нестабільності. Використовуючи стратегію виживання, господарство має на меті пристосуватися та знайти шляхи функціонування в існуючій ситуації. Існують такі стратегії нижчого порядку реалізації стратегії виживання, як стратегія розвороту, відокремлення та ліквідації.

В процесі розробки стратегій стає очевидним, що насамперед, сільськогосподарському підприємству необхідно визначити стратегічні пріоритети розвитку, обґрунтувати організаційний механізм реалізації стратегій в існуючому середовищі, який забезпечить конкурентоспроможність підприємства та його продукції, як на зовнішньому так і на внутрішньому ринку. При цьому стратегія розвитку підприємства повинна бути взаємопов'язаною з стратегіями кожної ланки господарюючого суб'єкта, тобто повинна бути розроблена загальна стратегія на досягнення спільної мети. Узагальнюючи, можна зробити висновок, що розробляючи загальну стратегію планування діяльності, кожне сільськогосподарське підприємство обирає для себе індивідуальну схему планування, яка відповідає поставленим цілям, потребам та фінансовому стану господарського суб'єкта. Сільськогосподарські підприємства з стійким фінансовим станом обирають стратегії розвитку або стабільності, для збиткових господарств з фінансово нестійким станом слід застосовувати антикризову стратегію або взагалі ліквідувати свою діяльність.

ВПЛИВ НА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗМІНИ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ

*Литвин Ю.О., к.е.н., докторант,
Дніпропетровський державний аграрний університет*

Пошук можливостей поєднання потенціалу ринку та регулюючих системних заходів залишатиметься і надалі одним із найважливіших завдань аграрної політики. Це визначає доцільність поглиблення державної підтримки аграрного сектора економіки.